

KRÖNIKA. JOAKIM MEDIN.

🕒 2017-04-16 09:39

Värderingarna är inte västerländska

Det dröjde tio långa år innan min vän för första gången blev bjuden att besöka ett svenskt hem. I förra veckan var jag och besökte en god vän i irakiska Kurdistan. Vännen tillbringar nu för tiden större delen av året där nere, hellre än i det Uppsala han tidigare länge kallade sitt nya hem. Han flydde till Sverige i början av 1980-talet för att leva ett fritt liv här, i stället för att bo kvar under den irakiska diktatorn Saddam Husseins förtryck. Nu, många år senare, har han alltså i princip flyttat tillbaka igen. Ett samtal över en matbit en kväll gav en intressant inblick i hur en "hemvändare" ser på integrationen av invandrare, främlingsfientligheten och utanförskapet i Sverige under decennierna.

BÄST & SÄMST

Bäst just nu: En ny familj med den nästan utrotade thailändska tigern har upptäckts, och forskare letar ännu en gång efter överlevande exemplar av den tasmanska tigern. Djurvännen i mig hurrar.

Sämst just nu: Känslan av att allt går åt ett mycket negativt politiskt håll, i land efter land.

BRA JOURNALISTIK ÄR INTE GRATIS

Gillar du det vi gör?

Swisha en peng till: **123 401 876 8**

Min vän fick tidigt förklarat för sig, att i Sverige rådde "västerländska värderingar". Han och andra nyanlända skulle ta dessa värderingar till sig. Flera av sakerna visste min vän att det var problem med i hemlandet, som kvinnors och mäns lika värde, mänskliga rättigheter och demokrati. Det var ju därför han lämnat Irak, för att han redan omfamnade sådana principer. Andra saker, grundläggande syner på hur folk ska bete sig mot varandra, kunde även en utbildad bonde i hemlandet hålla med om. Men i Sverige var dessa värderingar ändå exklusivt "västerländska". Min vän och andra nyanlända kände sig distanserade och upplevde sig som automatiskt lite sämre än svenskarna.

Främlingsfientligheten var ett utbrett fenomen även i mitten av 1980-talet. På min väns första arbetsplats kunde svenska arbetskamrater många gånger uttrycka sig djupt rasistiskt. De sa att alla de iranier som då flydde prästerskapets diktatur i Teheran till Sverige, egentligen bara var bögar och inte politiska flyktingar. Det var den socialdemokratiska förrädaren, den då ännu inte mördade statsministern Olof Palme, som importerade alla bögar. Sverige kunde gott klara sig utan dem.

Min vän har ännu starka minnen av hur utpekad han kände sig av Expressens löpsedel "KÖR UT DEM! Så tycker svenska folket om invandrare och flyktingar", på hösten 1993. Löpsedeln var en

lansering av kvällstidningens artikelserie "Svart på vitt", som lyfte "obehagliga frågor" och problemen med (ickevästerländska) utlänningar i Sverige. Expressen spred även en annons och affischerade för att visa invandringens nattsvarta konsekvenser. Efter stor kritik fick tidningens chefredaktör Erik Månsson sparken. Men det var ett exempel på den fortsatt tillspetsade främlingsfientligheten i Sverige, då även Lasermannen dök upp och sköt ner tio personer i Stockholm och Uppsala – som samtliga hade mörkt hår eller mörk hudfärg.

Det dröjde tio långa år innan min vän för första gången blev bjuden att besöka ett svenskt hem. En arbetskamrat tog till sist med honom hem till sig. Men arbetskamraten tyckte också mycket om att tjata om invandringens kostnader för Sverige. Lite senare blev han en av ledarna i Uppsala för Ny demokrati.

Min vän undrar fortfarande varför pappan till en av klasskamraterna till hans söner aldrig någonsin sa hej, när de dag efter dag möttes vid barnens idrottsträning. Eller varför inga grannar, med få undantag, någonsin sa hej till honom när de passerade. Vad var det för fel på svenskarna? Varför ville de inte få de nyanlända att känna sig som en del av samhället?

Det här är en av anledningarna till att det så småningom uppstod ett utanförskap i samhället, där folk tydde sig till sina egna, i stället för till svenskarna och majoritetssamhället i sin omgivning. Min vän sa att han länge varnat för denna utveckling. I en sådan miljö har folk med dåliga värderingar kunnat fortsätta sprida dem. I ett sådant utanförskap har till och med extrema grupper som Islamiska staten kunnat vinna anhängare.

Dagen efter vår middag reste jag vidare i irakiska Kurdistan. Några timmar senare slog nyheten ner att ett terroråd inträffat i centrala Stockholm, där den skäligen misstänkte attentatsmannen snart visat sig ha IS-sympatier.

Jag ringer upp min vän igen. Han vill inte dra förhastade slutsatser om dådet i Stockholm. Den 39-årige uzbeken som är skäligen misstänkt för dådet hade tydligen fått avslag på sitt uppehållstillstånd. Kanske har han bara blivit hatisk och velat hämnas, precis som mannen som högg ner folk på Ikea, gissar min vän. Men han oroar sig redan starkt för att Sverigedemokraterna kan kapitalisera på det som inträffat. Historien han berättade över sitt köksbord är en bakgrund till hur saker först gick fel i Sverige. Efter den 7 april är förutsättningarna goda för att spänningarna kan öka ytterligare, i det land han länge kallade sitt hem, utan att alla svenskar från första början ville ha honom där.

[JOAKIM MEDIN \(MAILTO:JOAKIM.MEDIN@ETC.SE\)](mailto:JOAKIM.MEDIN@ETC.SE)

[Tweeta \(https://twitter.com/share\)](https://twitter.com/share)

 [Mejla \(mailto:?subject=ETC-](mailto:?subject=ETC-)

[TIPS%3A%20V%C3%A4rderingarna%20%C3%A4r%20inte%20v%C3%A4sterl%C3%A4ndska&body=H%C3%A4r%20%C3%A4r%20en%20artikel%20jag%20vill%20tipsa%20dig%20om%3A%20https%3A//upsala.etc.se/kronika/varderingarna-ar-inte-vasterlandska\)](mailto:?subject=ETC-TIPS%3A%20V%C3%A4rderingarna%20%C3%A4r%20inte%20v%C3%A4sterl%C3%A4ndska&body=H%C3%A4r%20%C3%A4r%20en%20artikel%20jag%20vill%20tipsa%20dig%20om%3A%20https%3A//upsala.etc.se/kronika/varderingarna-ar-inte-vasterlandska)

 [Skriv ut](#)